

EDUSKUNNAN
SOSIAALI- JA TERVEYSVALIOKUNTAHelsingissä
13 päivänä marraskuuta 1992
Lausunto n:o 7*Valtiovarainvaliokunnalle*

Eduskunta on lähettäessään 20 päivänä loka-kuuta 1992 hallituksen esityksen n:o 248 laiksi tapaturma- ja liikennevakuutuslaitoksilta vuodelta 1993 perittävästä maksusta valtiovarainvaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi samalla määrännyt, että sosiaali- ja terveysvaliokunnan on annettava asiasta lausuntonsa valtiovarainvaliokunnalle.

Asian johdosta ovat valiokunnassa olleet kuultavina vanhempi hallitussihteeri Jaakko Hannula sosiaali- ja terveysministeriöstä, budjettineuvos Pertti Tuhkanen valtiovarainministeriöstä, yllilääkäri Juha Karvonen sosiaali- ja terveyshallituksesta, apulaisosastopäällikkö Rolf Eriksson Suomen Kaupunkiliitosta, lakimies Taisto Ahvenainen Suomen Kunnallisliitosta edustaen myös Finlands svenska kommunförbundia ja Sairaalaliittoa, asiamies Pekka Piispainen Suomen Työnantajain Keskusliitosta, sosiaalipoliittinen asiamies Markku Koponen Liiketyönantajain Keskusliitosta, lakimies Markku Kojo Akavasta, sosiaalis sihteeri Veikko Simpanen Suomen Teknisten Toimihenkilöjärjestöjen Keskusliitosta, toimitusjohtaja Pentti Ajo Liikennevakuutusyhdistyksestä edustaen myös Tapaturmavakuutuslaitosten Liittoa, apulaisjohtaja Pentti Siitonen Maatalousyrittäjien Eläkelaitoksesta, osastopäällikkö Vesa Korpela Veronmaksajien Keskusliitosta ja kuntoutuspäällikkö Heidi Lindberg Invalidiliitosta.

Hallituksen esityksessä ehdotetaan, että tapaturma- ja liikennevakuutuslaitokset osallistuvat niin sanotun täyskustannusvastuun periaatteen mukaisesti tapaturma- ja liikennevahinkopotilaiden hoidosta julkisessa terveydenhuollossa aiheutuneisiin hoitokustannuksiin. Tämä toteutetaan vuodelta 1993 perimällä kyseisiä vakuutuksia järjestäviltä yhtiöiltä sekä maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslaitokselta maksu, joka keskimäärin vastaa sanottuja kustannuksia. Esitys liittyy valtion vuoden 1993 talousarvioesitykseen. Laki on tarkoitettu olemaan voimassa vuoden 1993.

Hallituksen esityksessä ehdotettu järjestelmä tapaturma- ja liikennevakuutuksen niin sanotun täyskustannusvastuun toteuttamisesta ei ole tyydyttävä. Järjestelmä poikkeaa sekä kustannusvastuun kohdentumisesta että maksun tuoton käytössä sanotusta periaatteesta. Kustannusvastuu toteutuu vain laskennallisena. Lisäksi hallituksen esityksen perusteluistakin ilmenevällä tavalla kustannusvastuu vääristyy tapaturma- ja liikennevakuutusjärjestelmien kesken, mitä tosin voidaan pitää perusteltuna siltä osin, kuin sillä kevennetään työvoimakustannuksia. Maksun ohjaaminen kansaneläkelaitokselle ei vastaa sitä periaatetta, että vakuutuskorvauksella katetaan vakuutustapahtuman kustannukset. Kansaneläkelaitoksen rahoitus on järjestettävä pysyvälle ja kestäväälle kannalle eikä sitä pidä hoitaa vuosi kerrallaan toteutettavien järjestelyin.

Esitetty vakuutusyhtiöiden maksu lisää työvoimakustannuksia. Järjestelmään ei ole liitetty toimenpiteitä, joilla pyrittäisiin vähentämään riskikäyttäytymistä ja saamaan aikaan säästöjä tapaturma- ja liikennevakuutuksen korvauksissa. Tällaisten toimenpiteiden käyttäminen sekä riskikäyttäytymisen välttämisen huomioon ottaminen vakuutusmaksuissa olisi perusteltua.

Järjestelmä ei saa vaikuttaa terveydenhuollon potilaiden asemaan. Potilaiden aseman tulee olla yhdenvertainen siitä riippumatta, onko kyseessä potilas, jonka aiheuttamat kustannukset ovat mukana vakuutusyhtiöiden maksussa, vai potilas, joka on verovaroin tapahtuvan rahoituksen varassa. Ehdotettu väliaikainen järjestelmä ei vielä suoranaisesti vaikuta tähän, mutta jos siirrytään kustannusvastaavuuteen siten, että maksu kohdistetaan terveydenhuoltoon antaville laitoksille, saattaa tässä suhteessa syntyä eriarvoisuutta luovia paineita. Erityisen suuri tällainen vaara on, jos järjestelmä myöhemmin ulotetaan vapaaehtoiisiin vakuutuksiin.

Edellä esitetyistä syistä valiokunta korostaa sitä, että järjestelmän yksivuotisuus antaa mah-

dollisuuksia kehittää järjestelmää oikeudenmukaisemmaksi ja taustalla olevan täyskustannusvastuun periaatteen mukaiseksi.

Valiokunta esittää kunnioittavasti lausuntoon,

että valtiovarainvaliokunta ottaisi edellä sanotun huomioon laatiessaan mietintöään ja

että lakiehdotus hyväksyttäisiin muuttamattomana.

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Skinnari, varapuheenjohtaja Taina ja jäsenet Ala-Harja, U. Anttila, Antvuori, Hiltunen, Hurskainen,

Kauppinen, Kemppainen, Kuittinen, Muttilainen, O. Ojala, Perho-Santala, Puhakka, Puisto ja Stenius-Kaukonen.

Eriävä mielipide

Hallituksen esitys n:o 248 tapaturma- ja liikennevakuutuslaitoksilta vuodelta 1993 perittävästä maksusta on epätarkoituksenmukainen ja huono esitys, kuten valiokunnan mietinnöstäkin käy ilmi. Yhdeksi vuodeksi luodaan uusi byrokratia, joka aiheuttaa lisätyötä ja lisäkustannuksia.

Esityksessä ei myöskään toteudu kustannusvastuu. Näiltä osin hallituksen esityksen perustelut ovat ristiriitaiset. On myös odotettavissa kustannusten nousua amerikkalaisten vakuutusjärjestelmien tapaan. Rahat eivät myöskään mene sinne, missä kustannukset syntyvät.

Jos valtio, kunnat ja kansaneläkelaitos tarvitsevat vain lisää rahaa, on tätä varten olemassa jo paremmat ja käyttökelpoisemmat järjestelmät. Toisaalta, mikäli pyritään asialliseen kustannusvastaavuuteen tapaturma- ja liikennevakuutuksessa, hallituksen esitystä on syytä pitää epätarkoituksenmukaisena.

Edellä olevan perusteella esitämme,

että hallituksen esitykseen sisältyvä lakiehdotus hylättäisiin.

Helsingissä 13 päivänä marraskuuta 1992

Jouko Skinnari
Outi Ojala

Marjatta Stenius-Kaukonen
Virpa Puisto

Kyllikki Muttilainen
Ulla Anttila